

РЕШЕНИЕ № 112

София, 21 януари 2011 година

В ИМЕТО НА НАРОДА

ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД, наказателна колегия - ПЪРВО отделение, в съдебното заседание на дванадесети февруари две хиляди и десета година и в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ИВАН М.НЕДЕВ

ЧЛЕНОВЕ: ИВЕТА АНАДОЛСКА

БЛАГА ИВАНОВА

при секретар АВРОРА КАРАДЖОВА

и с участието на прокурора ЯВОР ГЕБОВ

изслуша докладваното от съдията ИВАН М.НЕДЕВ

наказателно дело № 724/2009 год.

Производството е касационно по протест на прокурор от Апелативна прокуратура – Пловдив, жалба от гражданския ищец – Министерство на финансите, като представител на държавата, жалба от подсъдимите Х. А. А. и Г.П.А., жалба от Д.М.К. и жалба от П.Н.Н. против въззивно решение № 128/28.IX.2009г. по внохд 218/2008г. на АС-Пловдив. Прокурорът е навел всички касационни основания по чл. 348, ал.1 от НПК и иска решението да се отмени и делото върне за ново разглеждане. Съображенията му са свързани с неправилното приложение на закона – квалификацията на деянията на подсъдимите е по чл. 219, ал.4 във вр. с ал.3 във вр. с чл.26 и чл.20, ал.2 от НК така, както е обвинението против тях.

Прокурорът намира и че решението противоречи на чл.14 от НПК, а в гражданската част – на закона, защото приема, че погасителната давност тече от момента на приключване на производството по несъстоятелност.

Гражданският ищец Министерство на финансите поддържа в жалбата си, че решението, с което е отхвърлена претенцията им за обезщетяване на претърпени вреди от престъпленията на подсъдимите като погасена по давност, противоречи на закона.

Жалбоподателите Х.Ал.А. и Г.П.А. поддържат в жалбата касационните основания по чл. 348, ал.1, т.т. 1, 2 и 3 от НПК (последното само за втория). Съображенията са, че при грубо нарушение на процесуалните правила е допуснато изменение на обвинението от по чл. 282, ал.3 от НК на по чл. 219, ал.4 от НК; че деянието им е несъставомерно по чл. 220 от НК, като се има пред вид декриминализацията на деяния по чл. 220, ал.3 от НК, както и че квалификацията „особено тежък случай” е неправилна – несъответства на нормата по чл. 93, т.8 от НК; че е налице явна несправедливост на наказанието на А. по смисъла на чл. 348, ал.5, т.1 и т.2 от НПК – наказанието неоснователно е завишено по размер, което пък води до неоснователен отказ да се приложи условното осъждане по чл.66 от НК.

Исканията на жалбоподателите са в три алтернативи – да се отмени решението и да бъдат оправдани; да се отмени и делото върне за ново разглеждане и решението да се измени по отношение на А. и наказанието му намали по размер с прилагане на условното осъждане, а по отношение на А., ако не се възприемат първите две, решението да остане в сила в частта, с която е приложен института на давността.

В жалбата на подсъдимия Д.М.К. се навеждат също всички касационни основания, като се поддържа и необоснованост на решението. Съображенията са за фактическа и правна необоснованост на съдебния акт и искането е решението да се отмени и делото върне за ново разглеждане с цел събиране на нови доказателства и установяване на всички обстоятелства, които са от значение за отговорността му. Прави доводи и за нарушение на закона пред вид изтеклата погасителна давност спрямо договорите за кредит, сключени в периода 9.VIII – 30.IX.1994г. Алтернативно поддържа и оплакване за явна несправедливост на наложеното му наказание, което по размер очевидно несъответства на ниската степен на обществена опасност на личността му, на напредналата му възраст – 71-годишен, на тежкото му здравословно състояние. Според жалбоподателя тези обстоятелства налагат намаляване размера на наложеното наказание и прилагане на условното осъждане по чл. 66 от НК.

В жалбата си и допълнението към нея подсъдимият П.Н. Н. също навежда всички касационни основания по съображения, че с декриминализацията на деянието по чл. 220, ал.3 от НК през 2001г. той не следва да носи отговорност по чл. 220, ал.2 от НК.

Прокурорът от ВКП поддържа протеста и по аргумент за обратното – неоснователност на жалбите, а подсъдимите и защитата им са на становище, че протестът е неоснователен и следва да остане без уважение; поддържат жалбите си.

След преценка на доводите и становищата на страните и проверка на въззивното решение в пределите по чл. 347 от НПК, ВКС – I-во н.о. намира:

С обжалваното по касационен ред въззивно решение е отменена присъда №144 от 18.VI.2007 г. по нохд №1593/2003г. на ОС-Пловдив в наказателно-осъдителната част спрямо Х.А.А. и на основание чл. 24, ал.1, т.3 от НПК наказателното производство по чл. 220, ал. 2 във вр. с ал. 1, чл. 26, ал.1 от НК в тази част е прекратено.

Присъдата е отменена и в гражданско-осъдителната част, като предявените граждански искиове от държавата против признатите за виновни подсъдими са отхвърлени изцяло като погасени по давност.

Подсъдимите Х.А.А., П.Н.Н., Г.П.А. и Д.М.К. са осъдени да заплатят в полза на бюджета на Съдебната власт направените допълнителни разноски за експертиза в размер на по 828.06 лв. или общо 3312.24 лв.

В останалата част присъдата е потвърдена. А с нея:

1. Х.А. е признат за невинен и оправдан по обвинението в периода 30.XI.1992 г. – 27.VI.1995 г., в Пловдив и София, сам и в съучастие с подсъдимите Х.Г.Д. и П.Н.Н. да е извършил престъпление по чл. 219, ал. 4, във вр. с ал. 3, ал. 1, чл. 26, ал. 1 и чл. 20, ал. 2 от НК;

2. подсъдимите П.Н.Н., Г.П.А. и Д.М.К. са признати за виновни и осъдени по чл. 220, ал. 2, във вр. ал. 1, чл. 26, ал. 1, чл. 20, ал.2 и чл. 54 от НК на по 4 (четири) години лишаване от свобода при първоначален общ режим и по 6 (шест) години лишаване от право да заемат длъжност в управителни и надзорни органи на финансови институции за това, че при условията на продължавано престъпление в различни периоди за времето 31.XII.1993г. – 20.XII.1995г., в Пловдив, самостоятелно и в съучастие като извършители, в качеството им на длъжностни лица, конкретно посочени, съзнателно са сключили неизгодни сделки, конкретно описани, от които са настъпили значителни вреди за представляваната от тях Частна земеделска банка "А." АД (ЧЗБ "АББ" АД) – гр. Пловдив – на обща стойност 6972234880,59 неденом.лв. (поотделно от деянията на Н.-3509169279,06 неденом.лв.; на К.-3548447761,53 неденом.лв.; на А.-6786259720,59 неденом.лв.), особено тежък случай за всеки, като по обвинението по чл. 219, ал. 4, във вр. с ал. 3, във вр. ал. 1, чл. 26, ал. 1 и чл. 20, ал. 2 от НК са признати за невинни и оправдани, а Н. и А. са признати за невинни и оправдани по първоначално повдигнатото им обвинение по чл. 220, ал. 2, във вр. с ал. 1 от НК за неизгодна сделка – Договор за кредит № С5 с "ИПИ" ЕООД – София; а подсъдимите Г.А. и Д. К. и по обвинението по чл. 220, ал. 2, във вр. ал. 1 от НК за сключване на Договор за кредит №7А/28.06.1995г. с "Финком" АД-Пловдив.

3. подсъдимия Х.Г.Д. е признат за невинен и оправдан по първоначално повдигнатото му обвинение по чл. 219 ал. 4 във вр. с ал. 3 и ал. 1, чл. 26 ал. 1 и чл.20 ал. 2 от НК за това, че в периода 16.VII.1993 г. –

27.VI.1995 г. в Пловдив, при продължавано престъпление, сам и в съучастие като извършител с Х.А.А., в качеството си на длъжностно лице – изпълнителен директор на ЧЗБ "А." АД – Пловдив не е положил достатъчно грижи за ръководенето, управлението, стопанисването и запазването на повереното му имущество и за възложената му работа, в нарушение и неизпълнение на служебните си задължения и да е превишил властта и правата си, определени с чл. 7, чл. 28, ал. 1, ал. 2 и ал. 4, т.т. 1, 2 и 3, чл. 36, ал. 1, ал. 2 и ал. 3, т. 1 и т. 2, чл. 37 и чл. 39 от ЗБКД (отм.), по чл. 29 от Правилника за банките (отм.) и по чл. 152 от Закона за задълженията и договорите при сключването и обслужването на договори за банкови кредити, конкретно описани, като от това да е последвало разпиляване на имуществото на Банката и значителни щети – в особено големи размери - общо 124439000 неден.лв., като деянието да е извършено умишлено, не съдържа признаците на по-тежко престъпление и случаят е особено тежък.

Доводите на страните в настоящето производство, без тези на гражданския ищец, са предмет и на въззивното производство. Обсъдени са подробно и внимателно, като в решението са посочени основанията, поради които съдът е приел за неоснователен протеста на прокуратурата. Решението е взето по вътрешно убеждение, основано на закона и обективно, всестранно и пълно изследване на всички обстоятелства, които имат значение за правилното решаване на делото. При приетото за установено по несъмнен начин, че при сключване на всеки от договорите за кредит от отделните подсъдимии няма нарушение или неизпълнение на служебните задължения, законосъобразен е извода, че всеки от тях не може да носи отговорност за безстопанственост, каквото е поддържаното от прокурора обвинение по чл.219,ал.4 във вр. с ал.3 във вр. с чл.26 и чл.20,ал.2 от НК.

Протестът е неоснователен и в останалата му част по съображенията по-долу.

Жалбата на Х.А.А. и Г.П.А. с довод за нарушение на материалния закон – чл.2, ал.2 и чл. 220 от НК, е основателна.

От момента на извършване на престъпленията от подсъдимите, съответно 2.XI.1993г. и 20.XII.1995г., до настоящия момент – февруари 2010г., чл. 220 от НК е претърпял промени – с ДВ, бр. 62/1997г. е криминализирано деянието на длъжностно лице, което е разрешило отпускането на кредит без надлежно обезпечение и кредитът е останал неиздължен, а с ДВ, бр.101/2001г. това деяние е декриминализирано с отмяната на текста по чл. 220, ал.3 от НК. Декриминализацията означава, че деянието с описаните в закона признаци от обективна и субективна страна вече не е престъпление и в никакъв случай не е основание да се изследва дали това деяние не осъществява признаците на друго престъпление от НК – ако не е такова по чл.220,ал.3 от НК да е такова по ал.1 или ал.2 от същия текст на НК. На този извод не дава отражение обстоятелството, че до приемане на текста по чл. 220, ал.3 от НК деянията на длъжностните лица по отпускане на кредити, в зависимост от формата на вина, отпускането на необезпечен кредит можеше да се квалифицира било като съзнателно сключване на неизгодна вредоносна сделка (чл. 220, ал.1 или ал.2 от НК), било като безстопанственост по чл.219, ал.1 или ал.4 от НК, защото, след като законодателят първо криминализира конкретна дейност, а след това я декриминализира, очевидно преценката е, че деянието не е обществено опасно.

„Сделка” е по-широкото понятие за договор, а договорът за кредит е специален вид. Принцип в наказателното право е нормите да не се тълкуват разширително.

По тези съображения ВКС в настоящия състав намира извода на въззивния съд за неотнормимост към отговорността на подсъдимите промяната на закона в хода на производството за незаконосъобразен, доколкото инкриминираните деяния осъществяват именно признаците на отменения чл. 220, ал.3 от НК. По силата на чл. 2, ал.2 от НК следва в случая да се приложи най – благоприятния за дееца закон, а това е редакцията на чл. 220 от НК, ДВ, бр.101/2001г., с която деянието им е декриминализирано. По тези съображения следва въззивното решение, с което е потвърдена наказателно-осъдителната част на присъдата спрямо жалбоподателите и тази за прекратяване на производството спрямо Х.А.А. да се отмени и подсъдимите да бъдат признати за невинни и оправдани по обвинението по чл. 220, ал. 2, във вр. ал. 1, чл. 26, ал. 1 и чл. 20, ал.2 от НК. С оглед на това и по силата на чл. 189, ал.4 от НПК следва да се отмени осъждането на подсъдимите за разноски.

Жалбата на гражданския ищец е неоснователна –деликтната отговорност по чл.45 и сл. от ЗЗД се погасява с изтичане на 5-годишна давност, която не спира по време на наказателното производство срещу деликвентите – ТР № 5/5.IV.2005 г. по т.д. № 5/2005 г. на ОСГК и ОСГК.

Пред вид горното и на основание чл. 354, ал.1, т.2 от НПК ВКС, I-во н.о. в настоящия състав

РЕШИ:

ОТМЕНЯ въззивно решение № 128/28.IX.2009г. по внохд 218/2008г. на АС-Пловдив, с която е изменена и потвърдена присъда №144 от 18.VI.2007 г. по нохд №1593/2003г. на ОС-Пловдив в наказателно-осъдителната част и тези за разноските и за прекратяване на производството спрямо Х. А.А., като признава подсъдимите Х.А.А., Г.П.А., Д.М. К. и П. Н.Н. за невинни и оправдава по обвинението по чл. 220, ал. 2, във вр. ал. 1, чл. 26, ал. 1 и чл. 20, ал.2 от НК.

В ОСТАНАЛАТА ЧАСТ посоченото по-горе решение оставя в сила.

РЕШЕНИЕТО не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ: [подпис]

ЧЛЕНОВЕ: 1. [подпис]

2. [подпис]